

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Rijksstructuurvisie Almere, Amsterdam, Markermeer

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

28 mei 2013 / rapportnummer 2518-238

Toetsing van het MER

Het kabinet heeft in de RAAM¹-brief van 6 november 2009 een principebesluit genomen over een “drievoudige ambitie²” rondom Almere. Dit principebesluit is verder uitgewerkt en opgenomen in de Ontwerp-Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer (april 2013).

De Structuurvisie geeft als toekomstperspectief:

- *Almere breidt uit met 60.000 woningen, met als “stip op de horizon” een hoogstedelijke ontwikkeling aan de westkant van de stad, in combinatie met een IJmeerverbinding;*
- *het Markermeer-IJmeer groeit uit tot een omvangrijk natuur- en recreatiegebied, van essentiële waarde voor de aantrekkingskracht van de regio;*
- *dit alles gebeurt via een adaptieve aanpak; zonder gefixeerde einddatum, op basis van de concrete marktvrage.*

Ter onderbouwing van de besluitvorming over de Structuurvisie is de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) gevolgd.

Op 3 september 2012 heeft de Commissie voor de m.e.r.³ in het kader van een pilot ‘procesgericht adviseren’ een tussentijds toetsingsadvies⁴ over het planMER en het Werkdocument Passende beoordeling uitgebracht om daarmee tijdig een bijdrage te kunnen leveren aan de bestuurlijke standpuntbepaling die voorafging aan het opstellen van de Structuurvisie.

Nu bij de tervisielegging van de Ontwerp-Structuurvisie in mei 2013 heeft de Commissie getoetst in welke mate:

- invulling is gegeven aan de aanbevelingen die in het tussentijdse advies staan;
- het MER aansluit bij de voorgenomen besluiten in de Structuurvisie. (De inhoud van de Structuurvisie was destijds immers nog niet bekend.)

Het eindoordeel van de Commissie is dat het MER en het Werkdocument Passende beoordeling samen met de overige bijlagenrapporten de essentiële informatie bevatten om het milieu een volwaardige rol te geven bij de besluitvorming over de Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer.

De opmerkingen en aanbevelingen uit het voorlopige toetsingsadvies van de Commissie zijn afdoende in de definitieve rapporten verwerkt.

¹ RAAM: Rijksbesluiten Amsterdam Almere Markermeer.

² 1. Almere groeit uit tot een westelijk georiënteerde stad met 60.000 nieuwe woningen en een forse groei van het aantal arbeidsplaatsen en voorzieningen;

2. er komt een bijbehorende ontsluiting;

3. het Natura 2000-gebied IJmeer & Markermeer wordt een toekomstbestendig ecologisch systeem (TBES).

³ Voor de werkgroepsamenstelling, werkwijze van de Commissie en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies.

⁴ In het kader van deze pilot heeft de Commissie voor de m.e.r. een aantal opeenvolgende concepten van het planMER en bijbehorende stukken getoetst. Tussentijdse opmerkingen zijn in latere versies van de rapporten of aanvullende stukken verwerkt. Op 19 juni 2012 heeft de Commissie een voorlopig tussentijds toetsingsadvies uitgebracht ten behoeve van een bestuurlijk overleg op 21 juni. Zie voor de inhoud van dit tussentijdse advies:

<http://www.commissiemer.nl/docs/mer/p25/p2518/a2518tts.pdf>

De voor- en nadelen van de verschillende alternatieven zijn vanuit een brede invalshoek in beeld gebracht, ook wat betreft kosten en baten.

Een overzichtelijk spoorboekje geeft weer wanneer de belangrijkste keuzemomenten in het proces aan de orde zijn en aan welke randvoorwaarden dan voldaan moet zijn.

Het MER zelf geeft voldoende informatie om een milieuafweging te maken⁵ tussen de verschillende alternatieven als: Hollandse Brug, IJmeerverbinding Brug, IJmeerverbinding Tunnel en Zuidelijk Tracé.

Op basis van de beschikbare informatie kon afdoende worden onderbouwd waarom het alternatief Zuidelijk Tracé als mogelijke optie is afgefallen.

De Ontwerp-Structuurvisie houdt de mogelijkheid open om een IJmetrotram tussen Almere-Centrum en IJburg te realiseren met een aansluiting op de IJtramlijn naar Amsterdam-Centraal. Dat is een alternatief dat later in het proces naar voren is gekomen en in het MER niet is beschreven. In de Ontwerp-Structuurvisie staat echter:

Als er in Almere circa 25.000 woningen zijn gebouwd ten opzichte van 2010 en er zicht is op de afronding van de tweede fase van Amsterdam IJburg, wordt vervolgonderzoek naar verdere infrastructuurmaatregelen voor de ontsluiting van Almere Pampus gestart. In dat vervolgonderzoek worden meerdere alternatieven voor de ontsluiting meegenomen, met en zonder IJmeerverbinding.

In het licht van deze informatie vindt de Commissie het geen probleem dat uitgewerkte informatie over dit alternatief in het MER nu ontbreekt. Deze informatie kan immers bij het vervolgonderzoek nog worden toegevoegd.

Ondanks dat de Structuurvisie het karakter heeft van een integraal plan, richt het planMER zich vooral op de infrastructurele aspecten. Dat is te verklaren omdat daarover in deze fase van het besluitvormingsproces de belangrijkste keuzen voorlagen.

Het aspect natuur is in het Werkdocument Passende beoordeling uitgebreid en degelijk in beeld gebracht, zeker na de aanpassingen die onder meer op advies van de Commissie in de definitieve versie zijn verwerkt.

Omdat de Structuurvisie nu geen infrastructuurbesluiten neemt over ontwikkelingen met verkeersgroei, kan nader onderzoek of er vanwege stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied Naardermeer maatregelen nodig zijn, in de nog komende besluitvormingsprocedures plaatsvinden.

Het belang van het tijdig starten van de natuurontwikkeling in het Natura 2000-gebied IJmeer & Markermeer komt in het rapport nu duidelijk tot uitdrukking. Intussen is met de maatregelen bij de Hoornse Hop en de voorbereiding van het project Marker Wadden al een start gemaakt met onderdelen uit de eerste en tweede fase van het proces naar een Toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES). Daarmee wordt bereikt dat natuur bij de verdere verstedelijkingsplannen in Almere geen belemmerende factor hoeft te zijn.

De informatie die in het werkdocument Passende beoordeling staat zal bij de m.e.r. voor Marker Wadden en diverse andere nog komende m.e.r.-procedures opnieuw een nuttige functie kunnen vervullen.

---

⁵ Om de maatschappelijke kosten en baten in beeld te brengen is een MKBA opgesteld.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER RRAAM

Initiatiefnemer: Minister van Infrastructuur en Milieu (IenM)

Bevoegd gezag: Minister van IenM en de Staatssecretaris van Economische Zaken Landbouw en Innovatie

Besluit: Vaststellen van een Rijksstructuurvisie

Categorie Besluit m.e.r.:

Plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C1.2 en C11.1 en plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: Verstedelijking, aanleg van infrastructuur en natuurmaatregelen

Bijzonderheden:

In het kader van een pilot procesgericht adviseren heeft de Commissie voor de m.e.r. tussentijds een aantal opeenvolgende concepten van het planMER en bijbehorende stukken getoetst. Deze zijn in de periode tussen 4 mei en 6 juni 2012 aangeleverd. Tussentijdse opmerkingen zijn in latere versies van de rapporten of aanvullende stukken grotendeels verwerkt. De Commissie heeft waardering voor het open proces van overleg en uitwisseling van kennis dat is doorlopen.

De overweging bij deze pilot is dat het toetsingsadvies van de Commissie dan tijdig een rol kon spelen bij de standpuntbepaling over het project. Een advies over een definitief planMER bij de ter visielegging van de Ontwerp-Rijksstructuurvisie zou minder doorwerking kunnen hebben, omdat de belangrijkste keuzen dan al zijn gemaakt.

Op 19 juni 2012 heeft de Commissie een voorlopig tussentijds toetsingsadvies uitgebracht ten behoeve van een bestuurlijk overleg op 21 juni. Op het moment van uitbrengen van dat voorlopige advies waren nog niet alle stukken compleet. Met name de Passende beoordeling en de vertaling daarvan in het planMER waren nog niet afgerond. Het oordeel van de Commissie moest in dit stadium dan ook als een voorlopig oordeel worden beschouwd.

In de loop van juli 2012 heeft de Commissie de afgeronde rapporten ontvangen. Op basis daarvan is een definitieve tussentijdse toetsingsadvies uitgebracht.

In mei 2013 heeft de Commissie bij de ter visie legging van de Ontwerp-Structuurvisie nagegaan in welke mate:

- invulling is gegeven aan de aanbevelingen die in het tussentijdse advies staan;
- het MER aansluit bij de voorgenomen besluiten in de Structuurvisie. (De inhoud van de Structuurvisie was destijds immers nog niet bekend.)

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- PlanMER RRAAM, november 2012
- Werkdocument Passende Beoordeling RRAAM Verkenning gevolgen voor Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen t.b.v. planMER ERRRAAM, november 2012
- PlanMER RRAAM Deelrapport Stikstofdepositie, juni 2012
- PlanMER RRAAM Deelrapport Geluid, november 2012

- Kaartmateriaal Kansen op trillingshinder, mei 2012
- PlanMER RRAAM Deelrapport Luchtkwaliteit, juni 2012
- Eindrapport Aanvullend effectenonderzoek RRAAM, effecten van de schaa sprong op woningen, voorzieningen en milieu, 29 juni 2012
- Eindrapport MKBA RRAAM, 22 oktober 2012
- Beoordelingskader RRAAM, 13 november 2012
- Woningbehoefte onderzoek Houdbaarheid Woningprognoses Noordvleugel', 10 oktober 2011
- Faseringsnotitie RRAAM, 3 augustus 2012
- Ontwerp-Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer, 25 april 2013

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Staatscourant van: 3 maart 2011

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 28 februari 2011

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 24 januari 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 27 april 2011

notitie reikwijdte en detailniveau definitief: mei 2011

start pilot: 4 mei 2012

voorlopig tussentijds toetsingsadvies openbaar gemaakt: 2 juli 2012

definitief tussentijds toetsingsadvies uitgebracht: 3 september 2012

toetsingsadvies uitgebracht: 28 mei 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

mw. drs. M. van Eck (secretaris)

dhr. ir. J.A. Huizer

dhr. drs. R.J. van Kerkhoff

dhr. ir. N.G. Ketting (voorzitter)

dhr. prof.dr. H.J. Meurs (tot en met het definitieve tussentijdse toetsingsadvies)

dhr. ing. R.L. Vogel

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Rijksstructuurvisie Almere, Amsterdam, Markermeer

ISBN: 978-90-421-3788-2

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

